

PODCAST

Moeten we ons zorgen maken over staatsschuld?

Niet bezuinigen, maar investeren. Zo luidt de boodschap op Prinsjesdag. De staatsschuld loopt steeds verder op, mogelijk tot boven de 80% als er een tweede golf komt. Moeten we ons zorgen maken? En wie gaat straks de rekening betalen? En welke uitgaven zijn goed voor de economie? In de podcast Kwestie van Centen gaat Martin Visser hierover in discussie met Marieke Blom, hoofd-econoom van ING Nederland.

Samen met presentator Herman Stam bespreken ze de bijzondere Prinsjesdag, de positieve punten uit de Miljoenennota en het Wopke-Wiebes-fonds waar Blom als commissielid een belangrijke rol in gaat krijgen.

AEGON

Baas betaalt sabbatical

Werknemers van Aegon hoeven op het moment dat ze niet aan het werk zijn niet meer hun telefoon op te nemen als de baas belt, of hun mail te checken. In de nieuwe cao van de verzekeraar is een 'recht op onbereikbaarheid' opgenomen. Bovendien gaat Aegon medewerkers doorbetalen die op sabbatical gaan. Aegon-personeel mag er voortaan elke zeven jaar voor twee maanden tussenuit, met behoud van een gedeelte van hun loon: de eerste maand krijgen ze 70%, de tweede maand 50% van wat ze normaal ontvangen. Daarna bestaat er nog een mogelijkheid om nog eens vier maanden onbetaald weg te blijven van werk.

OP DE BEURSVLOER

Banken zitten AEX dwars, Unibail opnieuw onderuit

De AEX-index eindigde vrijdag 0,3% lager bij een stand van 550,85 punten. Volgens Jan-Willem Nijkamp, vermogensbeheerder bij Fintessa, is er de laatste tijd veel terughoudendheid merkbaar bij beleggers. „Zo verloopt het economisch herstel in de VS minder snel dan verwacht. Het uitblijven van nieuwe coronasteun vanuit de Amerikaanse overheid speelt daar een belangrijke rol bij. Daarnaast werd er verwacht dat de Fed bij het rentebesluit zou hinken op het uitbreiden van de monetair stimulerende. De zijwaartse beweging in de voorbije tijd voor de AEX die nog ruim 10%

van de jaartop afziet, zal waarschijnlijk doorgaan totdat er nieuwe trigger voorbijkomt, zoals het nieuwe cijferseizoen voor bedrijven. Verder is het afwachten in hoeverre de techfondsen na de recente stevige correctie de opmars weer gaan hervatten." In de AEX keek ABN Amro aan tegen een verlies van 4,1%. ING verloor 2,8%. Unibail-Rodamco-Westfield was opnieuw de gebeten hond. Er brakkelde nog eens 10,5% bij het vastgoedfondsen af.

Wall Street begon ook met verlies aan het weekend. De Dow Jones-index daalde 0,9%. Techbeurs Nasdaq zakte 1,1%

AFSPRAKEN IN CORONATIJD MOEILIJER DAN OOI

Strijd om cao's barst los

© DE TELEGRAAF

illustratie Kees van de Nes

BRON AWWN

Werkgevers en vakbonden maken zich op voor een stevige clash dit najaar over arbeidsvoorwaarden. Nu een recordaantal cao's is verlopen en sommige voorwaarden beginnen te knellen loopt de druk op, maar nieuwe afspraken maken is lastiger dan ooit.

door Joost Spijker

Zelden was de agenda van Henk Strating zo leeg. De ervaren cao-onderhandelaar van HS Arbeidsvoorwaarden kocht een e-bike om de stille maanden door te komen. „Tussendoor sloot ik nog wel een cao op afstand, voor het eerst in mijn carrière.”

Veel bedrijven staan aan de vooravond van nieuwe cao-onderhandelingen, na maandenlange stilte. „Corona maakte onderhandelen lastig, je wilt al gauw twintig maanden aan een tafel hebben, dat is fysiek lastig nu”, zegt cao-deskundige Laurens Harteveld van werkgemersvereniging AWWN. „Maar ook inhoudelijk afspraken maken was lastig. Werkgevers wilden zich niet aan financiële verplichtingen voor de langere termijn verbinden.”

Met als gevolg dat 267 cao's zijn verlopen, een historisch hoog aantal. In totaal

hebben zo'n 1,2 miljoen werknemers geen nieuwe afspraken kunnen maken over zaken als salaris of vakantiedagen. Op 1 januari verlopen nog eens de cao's van 1,6 miljoen mensen.

Onzekerheid

Hoewel oude afspraken van kracht blijven zodra een cao verloopt, zorgt het wel voor onzekerheid, zegt AWWN. „Werkgevers willen duidelijkheid over bijvoorbeeld de hoogte van pensioenpremies en kunnen geen nieuw beleid doorvoeren. Voor de werknemer zorgt het voor onzekerheid over het loon of wat er gebeurt met de reiskosten.”

Strating ziet het wat minder als een probleem. „Zekerheid heb je nooit. Misschien heb je nu juist meer zekerheid dan een jaar geleden: veel sectoren gaan naar een crisis toe, een jaar geleden wist je niet wat er kon

gebeuren. Nu kun je afspraken maken die daar rekening mee houden.”

Toch vindt Reinier Castelein van vakbond De Unie het nu lastig bepalen wat een logische inzet is. „Neem een branche als retail, waar het heel slecht leek te gaan. Kleding- en schoenenzaken hebben het heel zwaar, maar doe-het-zelf-ketens draaien beter dan ooit. Wat

Weinig draagvlak crisis-maatregelen

voor afspraken horen daarbij?”

Dat het cao-seizoen zo stroef verloopt, is niet ideaal, vindt Castelein. „Werkgevers die een transitie willen maken, pensioenfondsen die last hebben van de omstandigheden, het nettoinkomen dat achteruit gaat: al die dingen hebben effect op de bestedingen. Een half

jaartje wachten is niet erg, maar uiteindelijk zie je het terug in de economie.”

Een van de grote twistpunten is de vraag of een sector er goed voor staat. Groot was de verbazing toen vakbond FNV bekend maakte voor 2021 vast te houden aan een looneis van 5%, weliswaar voor sectoren die goed draaien en voor vitale beroepen. „Geweldig dat veel banen zijn gered door de steunmaatregelen, en dat het aantal faillissementen laag is”, zegt cao-deskundige Harteveld. „De keerzijde is dat werknemers en vakbonden niet zo veel meekrijgen van de crisis. Daardoor is er weinig draagvlak voor crisismaatregelen, terwijl werkgevers die noodzaak wel echt voelen.”

Eerder maakte FNV bekend de cao-eisen voor het huidige jaar af te zwakken. In de 'aangescherpte cao-

CAO'S DIE DIT JAAR ZIJN VERLOPEN

SELECTIE GROOTSTE SECTOREN

- SUPERMARKTEN
- RIJK
- GLASTUINBOUW
- OPEN TEELTEN
- BAKKERSBEDRIJF
- KAPPERSBEDRIJF
- POSTNL
- DOE-HET-ZELFBRANCHE
- FOODSERVICE EN DE GROOTHANDEL IN LEVENSMIDDELEN (FSGIL)
- CONTRACTCATERINGBRANCHE
- GRAFIMEDIA

CAO'S DIE OP 1 JANUARI VERLOPEN

SELECTIE GROOTSTE SECTOREN

- HORECA
- GEMEENTEN
- RETAIL NON FOOD
- VOORTGEZET ONDERWIJS
- BEROEPSGOEDERENVERVOER
- BOUW & INFRA
- UMC
- DEFENSIE
- POLITIE

DE TOP VIJF VAN BESPREEKPUNTEN DIE CORONA MET ZICH MEEBRENGT

Flexibiliteit arbeidstijden/duur

Scholing

Thuiswerkbeleid/reiskosten

Lage loonstijging/kostenbesparing

Meedemende beloning

agenda' werd onder andere de centrale looneis van 5% losgelaten.

Loonoffers

Ook AWWN herschreef het arbeidsvoorwaardenadvies, met nieuwe eisen als loonoffers, het openbreken van cao's, inleveren van va-

kantiegeld.

Behalve de loonstijging zet FNV in op zekerheidsafspraken, afspraken over herverdeling van werk en een minimumloon van €14 per uur. Ook wil het overstemming bereiken over thuiswerken en op kantoor werken.

Werkgevers willen dat per bedrijf wordt gekeken wat mogelijk is en afspraken die meebewegen met de economie, zegt Harteveld. „Als het goed gaat krijgen werknemers meer, gaat het slecht wat minder. Het zou ideaal zijn in deze onzekerheid met misschien een

tweede coronagolf op komst. Het beloven in ieder geval spannende tijden te worden.”

Onderhandelaar Strating ziet nog een ander probleem opdoemen. „Door aangescherpte regels moeten de pensioenpremies omhoog of de opbouw om-

laag. Dat is een gigantisch probleem. Een paar procent stijging staat al gelijk aan loonsverhoging van 1% aan kosten voor werkgevers. Op die manier wordt het voor werkgevers heel moeilijk nog een loonsverhoging af te spreken. Dat gaat veel cao-tafels domineren.”

Crisis brengt kemphanen in cao dichter bij elkaar

Van een onzer verslaggevers

Een van de vele sectoren waar sinds kort weer wordt gepraat over een nieuwe cao is de maak- en technologische industrie. De onderhandelingen staan normaal garant voor veel geruzie, hoewel de crisis dit

Eerste gesprek had nogal wat voeten in aarde

Het had nogal wat voeten in aarde, de eerste dag onderhandelingen voor de nieuwe Metalektro-cao. Niet alleen moesten de meeste voorbereidingen online, ook het vinden van een geschikte locatie voor de ruim 25 onderhandelaars kostte moeite, gezien de coronamaatregelen. Voordat de delegaties eindelijk plaatsnamen in de twee afgehuurde zalen, bleek een grote pilaar in

de ruimte ervoor te zorgen dat vakbonden en werkgevers elkaar niet in de ogen konden aankijken. Het is typerend voor de onderhandelingen in de sector, die zelden soepel lopen. Acht maanden werd er vorige keer gestaakt, met als twijfelachtig hoogtepunt het binnenvallen van het hoofdkantoor van werkgemersorganisatie FME door 150 vakbondsleden. Dat ging volgens de werkgemers gepaard met 'intimidatie' en 'bedreigingen'. Ook bij vrachtwagenbou-

wers DAF en Scania, machinebouwer Stork, chiptechniefabrikant ASML en automaker VDL Nedcar werd gestaakt. Het zegt alles over het grote belang van de cao, die ook wel

FNV Metaal in actie!

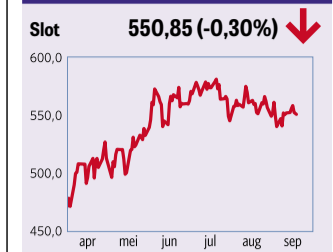
Onderhandelingen in de sector verlopen nooit rustig. FOTO ANP/HH

bekend staat als trendsetter. In totaal vallen er 160.000 werknemers en 1100 werkgevers onder. De sector draaide in 2019 ruim €91 miljard omzet. Voor de vakbonden geldt het als een ouderwets bastion. Bijna 80% van de bedrijven in de sector gaat uit van een omzetzaling of

geen groei in 2021, blijkt uit een enquête van FME. De verbazing moet groot zijn geweest toen de voorstellenbrief van de vakbond op de mat viel, met daarin een looneis van 5%. Daarbij zegt FNV het zich wel voor te stellen dat in 'uitzonderlijke gevallen' de loonsverhoging 'op een andere wijze vorm-

gegeven kan worden'. FNV wil vanwege de crisis meer aandacht voor de zware beroepsregeling en afspraken maken rond overwerk. „Tijdens de crisis was het vaak hollen en stilstaan, van de verplichting op overwerk willen veel mensen eraf”, zegt FNV-hoofdonderhandelaar Petra Bolster. Werkgevers willen vooral meer inzetten op wendbaarheid, zegt hoofdonderhandelaar Maurice Rojer. „Als de crisis ons één ding heeft geleerd, is dat het belang van mee kunnen bewegen.” Maar ook kostenbeheersing speelt een grote rol. „Het kunnen overleven en herstellen van bedrijven heeft de grootste prioriteit”, schrijft FME. Ondanks de verschillen verliep de eerste dag heel constructief, zeggen betrokkenen. „Het woord dat je nu vaak hoort vallen is 'samen', zegt Rojer. „De crisis heeft ons misschien wel dichter bij elkaar gebracht.”

AEX

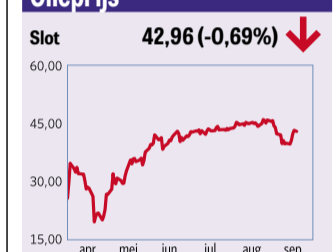
Dow Jones

Euro - Dollar

Olieprijs

NL Rente 10 j

Bitcoin \$

